

Quan fa uns mesos Rita Barberá, alcaldessa de València, inaugurava una nova biblioteca al barri de Russafa dedicada al poeta Al-Russafí, va dir, després de llegir uns versos d'aquest poeta traduïts al valencià modern, que això demostrava que així parlàvem ja els valencians «*allá por el año ciento y pico, antes de la llegada del rey Don Jaime*». I quan se li va fer veure que el que havia dit era una barbaritat des de tots els punts de vista, s'hi ratificà expressant que amb això defensava «*lo valenciano*» i, per tant, en lloc d'avergonir-se'n, se n'orgullia.

Que a l'alcaldessa d'una ciutat com València no li importe quedar com una inculta i, fins i tot, en faça gala, és significatiu. Però, malauradament, no és cap novetat. Ni en ella, ni en tants altres polítics del partit que governa al País Valencià. Sense anar més lluny, unes setmanes abans que la senyora Barberá llançara aquesta perla fina sense moure ni un pèl l'«*ademán*», tot impassible, el director del gabinet jurídic del Consell valencià, José Marí, assenyalava que l'opinió científica, el rigor filològic no importen a l'hora de dictaminar si l'«*idioma valenciano*» és o no independent i distint de qualsevol altre. Allò que val hi és la voluntat política plasmada en l'Estatut d'Autonomia.

Depredadors

I és que la gent que mana en aquest dissortat país s'ha proposat, en benefici propi, deixar-lo net, deixar-nos nets. I

deixar-nos nets no només des del punt de vista material, amb la destrossa sistemàtica i calculada del territori, del paisatge, de l'espai físic, tan brutalment agredit, tan impunement violentat. També, amb la mateixa brutalitat, amb el mateix càlcul, deixar-nos nets des del punt de vista espiritual, cultural. Sense complexos. Sense vergonya.

I ho estan aconseguint. I no sols pel que fa a la llengua, aqueix valencià que diuen —en castellà, és clar— estimar i defensar tant, i que a base d'atacs, menyspreus, empobriment i desprestigi estan fent retrocedir i esquifir-se de forma accelerada. Perquè veiem cada any, també, com retrocedeixen i s'aprimen els principals indicadors que ens envien, amb pressa i sense pausa, als últims llocs quant a hàbits i pràctiques culturals.

El desert avança. Un desert fet d'asfalt i formigó, però també de depauperació i encotillament lingüístic, de grisors intel·lectuals mediatitzades i de buidors megalòmanes passavolants que oculten, que fan invisibles, i acaben per podrir els fruits certs i les arrels potenciadores. És, potser, el signe dels temps que vivim. Però en el nostre cas és, sobretot, la conseqüència d'una actuació política desvergonyidament, suïcidament depredadora.

Marc Granell

Els estetes d'abans asseguraven que calia esmerçar molt d'artifici per donar una aparença de naturalitat. Amb el temps, l'avanç científic ha anat posant en el seu lloc aquesta mena d'acudits propis dels filòsofs. Així, els físics desbancaren primer la creença màgica del vell Demòcrit en l'estructura atòmica de l'univers. Després, la genètica ens ha ensenyat que l'essència dels antics metafísics és, en realitat, el mapa genètic de l'espècie. I, sense anar tan lluny, el Grup de Recerca en Neurociència de la Universitat de Barcelona ens acaba de demostrar que els joves bilingües «tenen un rendiment superior en tasques d'atenció executiva que no requereixen llenguatge» (*Avui*, 14/2/07). La notícia es deu referir al llenguatge discursiu, perquè continua amb l'exemple dels senyals de trànsit; òbviament, una

Dues llengües per no dir res

classe de llenguatge, tot i que no destinat a l'argumentació, sinó més aviat —vés per on, quin rendiment procura— com a administració d'ordres pures i simples. En definitiva, els individus bilingües tarden menys a adonar-se que han de girar a la dreta encara que un senyal els ho indiqui des de l'esquerra de la via, és a dir, resolen més de pressa la «incongruència» —segons el cap de Recerca. Ara bé, contra els estetes, aquí l'artifici de la convenció duplicada

(ambdues llengües) no promou la naturalitat. Ans al contrari, el bilingüe eixerit reprimeix la seva orientació cinestèsica per tal d'obeir —ràpidament— les ordres paradoxals d'algú que, tal com en dèiem abans la gent de barri, no sap on té la mà dreta. A mi, aquest descobriment m'amoïna. Sobretot quan al vianant de Barcelona li convindria desenvolupar un radar biològic, a fi d'esquivar les bicicletes que l'assalten per l'esquena enmig de la vorera. Però, insubornables davant les pressions socials, els científics s'han ratificat en aquella socràtica confessió d'ignorància que ja havia llançat entre ells Thomas Nagel l'any 1974: mai no sabrem «*What is it Like to Be a Bat*». Al capdavall, els ratpenats no tenen pas la llengua bífida.

Mercè Rius 39